

Kızının gözünden Ordinaryüs Prof. Dr. Süheyl Ünver:

“Türk ilim, kültür ve sanatında sönmeyen ışık”

Gülbün Mesara

Hekim, akademisyen, tıp tarihçisi, kültür adamı ve seçkin sanatkâr kimliği içerisinde rahmetli babam A. Süheyl Ünver'in şahsiyeti ve fikrî dünyasının çok yönlü bir portresini lâıkiyle sunmaya bu satırların yeterli olamayacağı muhakkaktır. Yine de O'nun dopdolu geçen hayatında yorulmak bilmeyen çalışma gücü, çeşitli konulardaki görüş ve düşünceleri kadar özel hayatına ait bazı anılarından derlediğimiz kesitlerin, Ünver'in tekrar hatırlanmasına ve

genç kuşak doktorlarca tanınmasına vesile olmasını diliyoruz.

Ahmed Süheyl Ünver, 17 Şubat 1898 tarihinde İstanbul'da doğdu. Babası Posta ve Telgraf Nezareti İstanbul Muhaberat-ı Umumiye Müdürü Tırnovalı Mustafa Enver Bey, annesi Hattat Mehmed Şevki Efendi'nin kızı Safiye Rukiye Hanım'dı. Menbaül İrfan Rüşdiyesi ile Mercan İdadisi'ni bitirdikten sonra 1915 yılında Mekteb-i Tibbiye'ye girdi. 1920 yılında tıp eğitimini tamamladı. 1921-26 yılları arasında Gureba ve Haseki Hastaneleri'nde cildiye, dahiliye ve intaniye servisle-

rindeki asistanlığından sonra 1927'de hekimlik ihtisasını tamamladı. 1927-29 yılları arasında iki yıl Paris'te Pitié Hastanesi'nde Prof. Marcel Labbe'nin yanında ecnebi asistanı olarak çalıştı. 1930 yılında memlekete dönüşünde İstanbul Darülfünûn'u Tıp Fakültesi'nde hocası Prof. Dr. Akil Muhtar Özden'in Tedavi ve Farmakodinami kürsüsünde doçent olarak akademik hayata geçti. 1 Eylül 1932 tarihinde evlendi. 1933 yılında Atatürk Üniversite Reformu ertesinde İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesinde Tıp Tarihi Enstitüsü'nün kurucusu ve di-

A. S. Ünver Tıp Tarihi Enstitüsü'ndeki makamında 1950.

rektörü olarak tıbbî deontoloji derslerine başladı. 1939 yılında profesör, 1954 yılında da Ordinaryüs profesör oldu. 1956 yılında serbest hekimliği bırakarak kendisini tümüyle fakülte mesaisine ve hocalığa hasretti.

Akademik hayatı süresince, Türk tıp tarihinin seçkin bir temsilcisi olarak yurtiçi ve yurtdışındaki sayısız kongre ve toplantıya katılarak bildiriler sundu ve bu sahada sayısız neşriyata imza attı. Bu meyanda Türk Tıp Tarihi Kurumu kuruculuğu ve azalığı, Türkiye Tıp Encümeni'nde, Türk Dil Kurumu'nda, Türk Tarih Kurumu'nda ve Milletlerarası Tıp Tarihi Cemiyeti'nde, Türkiye Tıp Encümeni gibi kuruluşlarda üyelik görevi yaptı.

Hekimlik, tıp tarihi, deontoloji, ilimler tarihi, kültür ve süsleme sanatları konularındaki yayınlarını 1920 yılından başlayarak kesintisiz olarak sürdüren Ünver'in kitap, monografi ve makale şeklinde 2.000 dolayında yayını mevcuttur. Ünver, ayrıca eski yazıyla basılmış tıp kitaplarını derlemiş, binlerce fişten oluşan bir tıp tarihi arşivi geliştirmiştir. Bu çalışmalar yanında Orta Doğu'nun ilk ve en önemli Tıp Tarihi Enstitüsü'nü yönetirken yurtdışı yayınlarıyla sesini duyurmuş, iyi bir hoca olarak pek çok doktorun kültür konularıyla ilgilenmesini temin etmiştir. Bu yayınlar Türklerin Orta Şark tıp ve ilimler tarihinde bilinmeyen, kabul edilmeyen mevkiini ortaya koymaya yardımcı olmuş, böylelikle garp literatürüne geçmiş, bu suretle garp memleketleriyle temaslarımızı artırmış ve ilmi eserler mübadelesini de hızlandırmıştı.

A. S. Ünver, 1967 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin ikiye ayrılmasıyla Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ne geçerek bu fakültede ikinci bir Tıp Tarihi ve Deontoloji Kürsüsü kurarak, buradaki derslerini emekli olduğu 1973 yılına kadar aralıksız sürdürdü. Emeklilik dönemi ilmi ve sanat çalışmaları, çeşitli araştırma seyahatleri, yayınlar, sohbet ve konferansları ile dolu dolu yaşayan Ünver, 14 Şubat 1986 tarihinde İstanbul'da Kalamış'ta ki evinde vefat etti.

Ünver'in akademik hayatıyla başabaş giden sanat eğiliminde ailesinden gelen atavistik tesirlerin büyük rolü olmuş, bu daldaki eğitimi için 1916 yılında tıp öğrenimi ile eş zamanlı olarak girdiği Medresetü'l Hattâtın bir başlangıç oluşturmuştu. Bu okulda 1923 yılında tezhip ve ebru dallarından aldığı iki icazetle formel sanat eğitimini de tamamlamıştır. Aynı dönemlerde, hekimlik çalışmaları ve bilimsel araştırmalarının yanısıra ressam Üsküdarlı Hoca Ali Rıza Bey'in öğrencisi olmuş, 1917-1930 yılları

Ahmed Süheyl Ünver, henüz Askeri Tıbbiye'de birinci sınıftayken, 1915.

Ordinaryüs Prof. Dr. Süheyl Ünver'in eserlerinden birisi. Selimiye Kışlası 1969.

arasında hocasıyla İstanbul'un çeşitli semt ve mimari yapılarını karakalem ve suluboya resimlerle tespit etmişti.

Çok sevdiği suluboya ressamlığını daha sonraki yıllarda tarihi dokümantasyon için geliştirerek belgesel resimler yapmış ve aynı zamanda bu konuda geniş bir yayın faaliyeti içinde bulunmuştu. Ünver'in klasik Türk süslemesini öğretmek amacıyla 1936 yılında Güzel Sanatlar Akademisi'nde "Şark süsleme bölümüne" minyatür hocası olarak başladığı görevi 19 yıl sürdürdü. Yine 1936 yılında tarihi Topkapı Sarayı Nakışhanesi'ni ihya ederek, burada da tezhip ve minyatür dersleri verdi. Bu sahadaki eğitim çalışmalarını 1957-58 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde kurucusu bulunduğu Tıp Tarihi Enstitüsü'ne 'cuma dersleri' olarak taşımış ve 1986'daki vefatından üç ay öncesine kadar aralıksız sürdürmüştü. Tıp Tarihi Enstitüsü'nün seçkin bir sanat faaliyeti olarak uzun yıllar devam eden bu sanat seminerleriyle Ünver, talebelerine klasik Türk sanatının özünü ve özelliklerini tanıttı; bu alanda uzmanlaştığına ve olgunlaştığına inandığı öğrencilerine özel "icazetnameler" verdi. Hocaları tarafından bu çok anlamlı belge ile onurlandırılmış öğrencilerin çoğu bugün klasik Türk sanatı dalında söz sahibi olmuşlardır.

A. Süheyl Ünver, çalışma düzenini ve hayat programını, çevresine örnek olacak biçimde kurmuş bir ilim adamı ve sanatkâr kimliği içerisinde, bulunduğu her çevrede etrafına ışıklar saçmıştır. Tıp tarihinin önemli bir konusu olan deontoloji alanında hekimin ahlâki sorumluluklarını hem öğretmiş hem de hayatını ve davranışlarını misal olarak ortaya koyarak derslerinde söylediklerinin canlı bir sembolünü oluşturmuştur. 20. yüzyıl Türk kültürünün eskiyle kopan bağlarının kurulmasının ve unutulmuş geleneksel sanat dallarından pek çoğunun canlandırılmasının en sadık ve vefakâr hadimi olmuştur. Tıp tarihi ve Türk tezyinat tarihi ona giderek Türk tarihine dair en hurde ayrıntıları öğretmiş, sonuçta, Türk'ü ilgilendiren tek yapraklı bir arşiv malzemesinden mezaristanlardaki tarihi taşlara dek hiçbir şeyi kaçırılmayıp tespit etmesi, Türk kimliğini ayakta tutacak her unsura dikkatle eğilmesine neden olmuştur.

Prof. Dr. Süheyl Ünver'in, Medresetü'l Hattâtın'dan aldığı icazetname 1923.

Sayılsız yurtiçi ve yurtdışı gezilerinde, 1950'li yıllarda kurmuş olduğu zengin notlar arşivine tıp tarihi, tıbbi ve mistik folklor konularında yeni malzemeler katacak önemli dokümanlar toplamış, ayrıca Türk tezyinatına hizmet azmiyle kütüphanelerde çalışmış, aradığı bilgilere kavuşmuş olmanın hazzı içinde resimli ve yazılı bütün tespitlerini gezi defterleri içinde toplamıştı. Günümüzde artık mevcut olmayan ama Ünver'in bir belge niteliğinde resimlediği tarihi cami, konak, hamam, çeşme vb. mimarî yapılar ve yine bunlara ait tezyini örneklerin çoğu artık onun defterlerinde ve özel koleksiyonunda yaşamaktadır.

Not tutmak, bunları defterlemek, fişlemek ve arşivlemek, Ünver'in tarihi kültürümüze ait gözlemediği belge noksanlığının sebebi olarak belirttiği "şifahilik hastalığı"na karşı sürdürdüğü amansız mücadelesi ve bu hususta duyduğu sorumluluğun bir sonucu olmuştur. Türk kültür konularının bugün artık çok önemli belgeleri konumundaki bu toplamaları doğuran merakının nasıl doğduğunu 18 Haziran 1984 tarihli "Benim arşivim nedir, ne değildir?" başlıklı bir anı notunda şöyle dile getirmişti:

"Çocukluğumda bu yana babamın not defterlerini görürdüm. Hatta bugün bunlardan birini yanına almıştı, bir cuma idi. Fatih'ten ileride Çarşamba'da sevdiği, devrin, yüksek âlimlerinden yaşlıca bir zatı ziyaretten dö-

Süheyl Ünver, Tarihi Topkapı Sarayı Nakışhanesi'nde Türk süslemesi dersinde 1944.

nüyorduk. Bayezid Camii'nden girilen Şeyhülislam Veliyüddin Efendi Kütüphanesi'ne girdik. Sene 1906. Babam defterine bir el yazması kitaptan yanında taşıdığı hokka ve kalemi ile notlar aldı. Eser herhalde Arapça idi. Bunları ben anlamıyarak görüyordum, ama bunun mânâsını bana seneler anlattı. İşte hayatımın programı böyle başladı. Artık ben de bu usulü severek benimsedim. Peki ne yaptım? Okuduklarımı, gördüklerimi her zaman yazmayı esas tuttum. Sene 1911-1912'de Mercan Lisesi'nde edebiyat hocamız Süleyman Şevket Tanlı'nın rehberliği bana yol gösterdi. Yazdıklarımı tasnif etmem tavsiyesinde bulundu. 1898 doğumluyum. Şimdi 1984'deyiz. Bütün bu yaptıklarım bir gün gelir lâzım olur".

Süheyl Ünver'in bu anlayışla bir ömür boyu meydana getirmiş olduğu ve "milletten aldıklarını yine millete sunma" görüşü ve düşüncesi içinde İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi ve Çapa Tıp Fakültesi'deki Tıp Tarihi Anabilim Dallarına, Türk Tarih Kurumuna ve Süleymaniye Kütüphanesi'ne 'A. Süheyl Ünver Arşivi' olarak bağışladığı zengin dosyalar, notlar, defterler ile el yapması suluboya, karakalem resimleri ve tezyini tarzındaki eserleri, bugün Türk tıp, kültür ve sanat tarihine ışık tutan çok önemli belgeler sayılmaktadır.

S. Ünver'in eşsiz kişiliği ve zengin iç dünyası, özel hayatında biz ailesine saygı telkin eden, gönül huzuru veren bir örnek teşkil etmiştir. Her za-

man ölçülü, programlı ve vâkur tavrı ile ağabeyim Aydın Ünver'e ve bana örnek bir baba olmuştur. 54 yıllık ve fakâr eşi, annemiz Müzehher Ünver'i "Hayatım boyunca üzerimden maddi ve manevi ihtimamını esirgemeyen çok aziz zevcem" diye zikrederken, eşinin engin müsamahası sayesinde eve bile taşıdığı çalışma düzenini huzurlu ve yoğun biçimde sürdürmesini her zaman minnetle dile getirmişti. Zira onun için yaşamın anlamı durup dinlenmeksizin çalışmak demektir. Ev günlerinde dahi kendisinin bir meşguliyetsiz, daha uygun bir deyişle kalemli kâğıtsız gördüğümüz anlar sayılı idi. Her zamanki alışkanlığı içersinde tertemiz giyimli, çevresine ışıklar saçan güleryüzü ile sabahları erkenden başlayan çalışma programı içinde sıkılıp yorulmamak için o gün yapmayı programladığı işleri kendi deyişle "mütenevvi" (çeşitli) konulara bölerdi. Oturduğu herhangi bir koltukta dizlerinin üzerine yerleştirdiği küçük bir atlık, onun için en ideal masaydı. Yazmaktan sıkıldığı an, kucagındaki dosyadan çıkardığı tezyini bir motif üzerinde çalışır, sonra tekrar yazılarına döner ve bu hararetle çalışma temposu kısa dinlenmelerle gün boyunca sürerdi

Renkli ve dopdolmuş geçen günlerinde çeşitli gailelerle onu vakit vakit üzen olayları sükûnetle karşılar, yüzündeki tebessümünü kaybetmemeye çalışırdı. "İçinizde öyle bir yer olsun ki, oraya hiçbir üzüntü, sıkıntı girmesin" sözü, bunaldığı zamanlarda ona huzur veren kendi sanat alemi içinde avunması demektir.

A. S. Ünver'in yayınlanmış eserlerinden bazıları

Türk Tababeti Tarihi Simalarından İbni Sina (1931)

Fatih Darüşşifası (1932)

Kitabül Cerrahiye-i İlhanîye (1932)

Tarihte Eski Türk Hastahaneleri IX-XVII. Asır (1933)

Selçuk Tababeti (1933)

Uygurlarda Tababet (1936)

Tıp Tarihi (1943)

İlim Ve Sanat Bakımından Fatih Devri Notları (1947)

Tarihte 50 Türk Yemeği (1948)

Türkiye'de Çiçek Aşısı ve Tarihi (1948)

Ressam Ali Rıza, Hayatı ve Eserleri (1949)

Ressam Levni, Hayatı ve Eserleri (1949)

Ressam Nakşi (1949)

Müzehhip Karamemi (1951)

İstanbul'da Sahabe Kabirleri (1953)

Müzehhip ve Çiçek Ressamı Üsküdarlı Ali (1954)

Anadolu Hisarında Amucazade Hüseyin Paşa Yalısı (1956)

Fatih Devri Saray Nakışhanesi ve Baba Nakkaş Çalışmaları (1958)

The Origins of the History of Medicine (1958)

Türk Farmakoloji Tarihi (1960)

50 Türk Motifi

Sevakıb-ı Menakıb- Mevlânâdan Hatıralar (1973)

Türk İnce Oyma Sanatı - Kaatı (1980)

Yahya Kemal'in Dünyası (1980)

Tüm yayınları için bakınız:

"A. Süheyl Ünver Bibliyografisi" Gülbün Mesara, Prof. Dr. Aykut Kazancıgil, Prof. Dr. Ahmet Güner Sayar, İşaret Yayınları, İstanbul 1998.

“İçinizde öyle bir yer olsun ki, oraya hiçbir üzüntü, sıkıntı girmesin” sözü, bunaldığı zamanlarda ona huzur veren kendi sanat alemi içinde avunması demektir.

Gerçekten de, yoğun akademik faaliyetlerle dolu geçen ömrünün hiç kuşkusuz sıkıntılarla dolu nice dönemlerinden en yakın çevresine bile bir sezinti vermeden sıyrılabilmesi ve iyimserliğini her daim koruması, hayatının son demlerine kadar koruyabildiği bu gizli yerin varlığına bağlıydı.

“Her şey boştur, ama çalışmak ve bunların güzel semerelerini almak hiçbir zaman boş şeyler değildir. İyilik ve maddi refah daima onu takip eder; ben buna inanırdım” sözünü sık sık tekrarlardı.

Randımanlı çalışmalarının ertesinde aldığı sayısız ödüllere teşekkür mealinde, “bu ödüllerin, onu yeni hizmetler yapmak için milletine tekrar borçlandırdığı” anlamına geldiğini ifade ederdi. “Hayatta her türlü hırsımı yendim, öğrenme hırsımı bir türlü yene-medim” derken, tükenmeyen merakı ve çalışma şevki içinde ilgi alanına giren her konuda yeni bir şeyler görmek ve bu mutluluğunu sohbetleri yoluyla öğrencileri ile paylaşmak ona ayrı bir haz verirdi. 1986 yılındaki vefatından üç ay öncesine kadar Cerrahpaşa’da ki kürsüsünde aksatmadan katıldığı ‘cuma dersleri’, bu sohbetlerin mânâlarından yararlanmasını bilenler için bulunmaz bir fırsattı.

Sanat formasyonu üzerine dikkat çekici bir sohbetini zikredersek: “Sanata olan merakım dolayısıyla çok seneler muahezeler (eleştiriler) işittim. Sanata bağlılığım irsi olarak gelişmişti. Anne-

Aile hayatına son derece önem veren Süheyl Ünver, eşi Müzekker Ünver ve torunları ile... (1983)

min babası hattat Şevki Efendi meşhur bir hattattı. Onun dayısı hattat Hulûsi Efendi ve damadı Emin Efendi, dayım Sait Bey keza. Babam telgrafçılık fenninde mahir ve musikişinas. Babamın babası Hacı Mehmed Efendi de Tırnova’da ressam. Amcam Vasıf Bey zabit ve hattat. İşte ben bu ruhların telâkisinden doğunca bittabi sanata irsi olarak girdim. Eğer bu saydıklarım hastalık da olsa idi onları da tevarüs edebilirdim. Sanat hevesim hekimlik tahsilim esasında inkişaf etti. Üsküdarlı Ressam Ali Rıza Bey’den resim dersi aldım. Hattat Mektebine Tıbbiye’de talebe iken girdim. Sanat benim ruhum üzerinde işlediğinden hekimliğimin insanlık tarafında da faydalı oldu ve mesleğim dışındaki meşgalem oldu. Yani insanlığa karşı şefkat ve bağlılık hislerim arttı. Sanat beni mütevazı, sessiz, mücadelesiz bambaşka bir adam yaptı. Yani ahlâkımı düzeltmekte âmil oldu. En büyük sanatkar ahlâklı insandan olur. Bir sanat eseri ahlâk tezahürüdür. Sanat tarafım hekimliğimin yanında benim zevk ve his cephemdir. Beni dinlenden ve ruhumu ilâ eden bu şubeyi bırakmama imkân yoktur. Velev ki dünyayı değiştireyim.”

Not alma ve kaydetme hakkındaki ısrarlı görüşlerini yazılarında şöyle dile getirmiştir:

“Nedir bu şifahlilik? Hep dinleriz. Sonra bizde bir intiba bırakmadan unuttur, geçer gideriz. Türk, tarihte ve hatta bugün işittiği her güzel şeyi kalemiyle bir kâğıda yazmanın lüzumunu duymamıştır. Bizim kolay kolay her ulusa nasib olmayan müstesna bir kültürümüz ve cidden derin bir görüşümüz var. Bunların geçmiş asırda olanlarını kaybettik. Tesbit olunmalı idi... Geçen

asırda tevekele dememişler: Dünyada keşfedilecek iki meçhul vardır. Biri kutuplar, diğeri Türkler. Biz şimdi o ikinci meçhulün çocuklarıyız.

Asya tarihi, Türk tarihi bilinmeden anlaşılmaz, demişler. Şimdi onun mirası üzerinde oturan milletler, Türk geçmişi inkâr yolundadır. Toynbee diyor ki, dünyada 3 tarih var: Eski Yunan, eski Roma ve eski Türk tarihi. Bizse elimize kâğıt kalem alamama yüzünden hâlâ bocalıyoruz. Artık kalemlere sarılalım, kâğıtlara, daha iyisi defterlere. Asırlardan beri ananelerle gelen milli hasletlerimizi ve duyduklarımızı mutlaka kaydedelim. Mazimizden gelen milli ve an’anevi servetimizi kaydetmekle milletimize bu vatansızlık vergimizi verelim.”

Bizlere armağan bıraktığı hatıraları içimizde bütün canlılığıyla yaşayan aziz babam ve hocamız A. Süheyl Ünver’i sevgi, rahmet ve özlemle anıyoruz.

Kaynaklar

A. Kazancıgil, “Bir Bibliyografyanın Uzun Hikâyesi” A. Süheyl Ünver Bibliyografyası, - (İstanbul. 1998), sf. 8.

C. Yalın, “A. S. Ünver’in Kişiliği ve Kültür Katkısı” İst. Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Umumi Sosyoloji Lisans Tezi (1978), sf. 17.

A. Kazancıgil, a.g.m. sf. 9.

A. G. Sayar, “Tanıdığım A. Süheyl Ünver” Bütün Dünya, Sayı: 9, (2001), sf. 23-24.

A. S. Ünver (Basılmamış notları)

A. S. Ünver “Artık Kâğıtlı Kalemler Millet Olalım” Yeni İstanbul (11.9.1972)

Bir masalmış kolesterol...

"Bir Masalmış Kolesterol" kitabının yazarı, daha önce benzer bir teması olan "Sağlık Efsaneleri İfşa Ediliyor" adlı kitabı da yazmış olan Shane Ellison, aslında bir kimyager ve kendisi de bir şekilde "sağlık işinde" çalışıyor. Ana alanını sentetik tıp ile mücadele olarak belirlemiş, doğal ürünlerle beslenme takviyeleri ile ilgili tavsiyelerde bulunuyor.

"Bir Masalmış Kolesterol" kitabının ana teması; kolesterolle kalp-damar hastalıkları ilişkisinin abartıldığı ve hatta çarpıtıldığı... Ellison bu çarpıtmanın, ilaç endüstrisi tarafından belli bir plan ve program dahilinde, onlardan maddi kazanç sağlayan kimi araştırmacılar aracılığı ile insanları önce hasta sonra da müşteri haline getirerek, yüksek kârlılık sağlamak için yapıldığını iddia ediyor. Bu gerçekleri görebilmek için ise, biraz entelektüel birikim, sağduyu ve ilaç endüstrisinden

bağımsız düşünebilme yeteneğinin yeterli olduğunu belirtiyor. Bu ilişkiye bir örnek olarak kitapta yer alan iddialardan birinde, konuyla ilgili tüm hekimlerin yakinen bildikleri NCEP kılavuzunu hazırlayan, dolayısıyla bu kılavuzda yer alan "Total Kolesterol'ün 200mg/dl. altına düşürülmesi" önerisinin altında imzaları bulunanlardan biri hariç hepsinin, kolesterol düşürücü ilaçları üreten ilaç şirketleriyle maddi ilişkisinin bulunduğunu ve kılavuz sunulurken bu ilişkinin topluma açıklanmadığını söylüyor.

Kitap son 8 - 10 yıl içinde yapılmış kolesterol-kalp damar hastalığı ve statinler arasındaki ilişkiye bakılan hemen hemen bütün büyük çalışmalara değinerek, bunların metodolojik hatalar, istatistik yalanlarla dolu olduğunu iddia ediyor. Hatta kolesterolün yararlarına da kısa bir bölüm ayırmış. Ardından yaşam tarzı değ-

şiklikleri ve doğal ürünlerin kullanımını önererek bitiriyor.

Yazarın bu çalışmalarla ilgili itirazlarını, çalışmaların yayımlandığı dergilere ya da kongrelere de gönderip göndermediğini, yani bu kadar vahim ve aynı zamanda kolayca anlaşılabilir hataları, ancak belli hakemlik engelini aşmak kaydıyla yer bulabileceği zeminlerde de ifade edip etmediğini bilmiyoruz. Ama şunu biliyoruz ki maalesef bugün tıp alanında yapılan çalışmaların ezici bir çoğunlukla sponsoru ilaç endüstrisidir. Bu konuda, yakın dönemde başlayan, araştırma sonuçları sunulurken kimler tarafından maddi olarak desteklendiğinin açıklanması geleneğinin yerleşmesi dışında, bir değişiklik olacaktı gibi de durmuyor.

Sonuç olarak, alternatif bir bakış açısını, alanı iyi tanıdığı anlaşılabilir bir kalemden

okumak ilginç olabilir. Ama aynı dünyada yaşıyoruz ve doğal ürünler de bugün giderek pazarı ve hacmi genişleyen bir endüstri ve onun tatlı kârlarının da benzer şekilde dağılmadığını düşünmek için kuvvetli bir nedenimiz yok.

Bir Masalmış Kolesterol, Shane Ellison, çeviren Arzu Aygen, Hayyikitap 1. baskı, İstanbul, Temmuz 2007.

İlaç kokulu kitap

İLAÇ KOKULU KİTAP

FAİK ÇELİK

CİNİVC YAYINLARI

Meslekte 30, genel cerrahi uzmanlığında 25, klinik şefliğinde 15 yılı geride bırakarak üç ay önce Göztepe Eğitim Hastanesi 4.Cerrahi Klinik Şefliği'nden emekli oldum. Bu 30 yıla 80'in üzerinde bilimsel yayın, cerrahi kitap bölümleri yazımı, çevirileri, 8 ciltlik "sağlıklı yaşam ansiklopedisi", 350 sayfalık cerrahi tam kitap çevirisi, çok sayıda kılavuz kitap, 3 paramedikal kitap ve 15 genç asistanımın uz-

manlığını ve yaptığım binlerce ameliyatı sığdırdım.

Ülkemizde tıp eğitiminde gördüğüm eksiklikleri yıllar içinde kendimce doldurma gayreti içinde oldum. İyi bir hekim olmak için sadece tıp fakültesinde verilen standart eğitimin yetmeyeceğini, verilen diplomayla her şeyin halledilmiş olmayacağını düşünmekteyim. Tıp tarihi derslerinin kaldırılmasının yanı sıra, tıbbi etik ve deontoloji derslerinin üvey evlat muamelesi görmesinden ciddi kaygı duymaktayım.

Bir hekimde duyarlılığın üst seviyede olması için klasik tıp bilgilerinin dışında alınması gereken başka bilgiler de olması gerektiğine inanmaktayım, bu nedenledir ki yıllardan beri "tıp hukuku", "tıp ve sanat", "tıp etiği" konularında yazdım, çizdim, konuştum. Hekimlikte mesleki teorik ve pratik ön planda görülmekte ise de, hekimlik farklı etik, ahlaki ve vicdani ve tabii ki in-

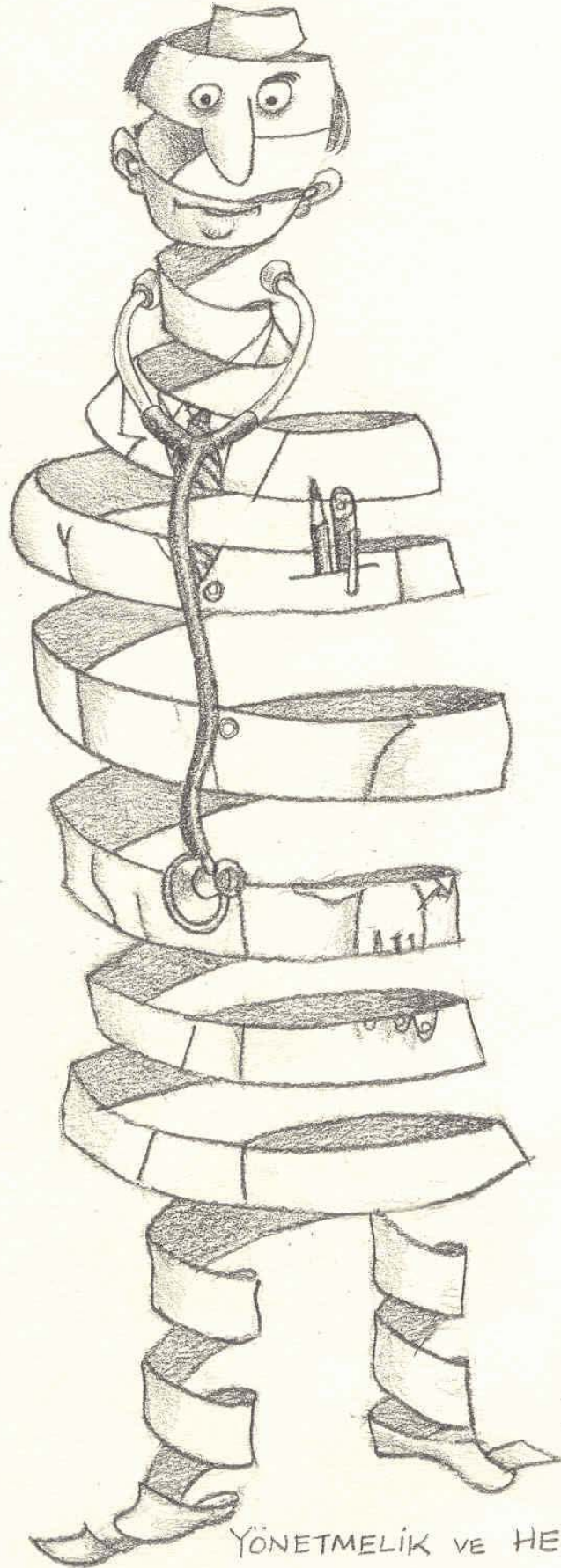
sani yönleriyle gerçekten farklı bir meslektir. Günümüzde hekimlikte gördüğüm tehlikeli gidişin okuma alışkanlığının kaybolması ve mesleğimizin gittikçe mekanikleşmesi ile birlikte hümanist davranışlardan robotik davranışlara yönelmenin artması olduğunu belirtmeliyim.

"İlaç kokulu kitap" üçlü bir projenin ilk kitabıdır. Çoğu güncel olmak üzere mesleki yaşantımda gördüğüm sorunları veya kulağa küpe olabilecek konuları, tarihten ilginç tıp olaylarını deneme tarzında yazdım. Projenin diğer iki ayağını "Antik Anadolu'da uygarlıklar ve tıp" ile "Sanat içinde tıbbın yeri" çalışmaları oluşturmaktadır. Ayrıca vakit bulursam sadece ilaç tanıtım elemanlarına yönelik "Hekimleri tanıma sanatı" isimli, yıllardır onlarla yaşadığım olayları yansıtan, bu sektörde sınırlı bir çalışma içinde bulduğukları inandığım gençlere yardımcı olacak eğitim

kitabını tamamlamak istiyorum. 2003 yılında TTB Yayınları içinde çıkan 50 şairin 120 şiirinden oluşan "hastalık, hasta, hekim" konularını içeren "Çağdaş Türk Tıp Şiirleri/ seçki" kitabımı güncellemem gerekecek. Bu arada çalıştığım kurumun etik değerlerle birlikte nitelikli sağlık hizmeti vermesi için yeni projeler oluşturma gayreti içindeyim. Kısaca zaman en büyük sorunum diyebilirim.

Küçük bir ayrıntı; üç oğlum var, üçü de mühendis oldular, tıbbın cazibesinin azalmasından mı, yoksa bu mesleği uygularken çektiğim sıkıntıları çok yakından gördüklerinden mi bilemem... (Faik Çelik)

İlaç kokulu kitap, Faik Çelik, Cinivc yayınları, İstanbul, 2007.

YÖNETMELİK VE HEKİM